

Narva Keeltelütseum

Keel – ühiskond – kultuur

Gümnaasiumi ainekava

1.kursus

35 tundi

Narva 2019

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi vene keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) süstematiseerib ja üldistab oma teadmisi õigekirjast ning saavutab kirjaoskuse kõrgema taseme;
- 2) õpib tundma leksikoloogiat, stilistikat ja kõnekultuuri tähtsamaid küsimusi;
- 3) arendab oskusi, et töötada erinevates funktsionaalstiilides tekstidega;
- 4) oskab tekste (sh meediatekste ja reklaami) analüüsida ning kriitiliselt hinnata, saades aru autori kavatsusest ning osates eristada usutavat ja ebausutavat infot;
- 5) õpib loetust ja kuuldust adekvaatselt aru saama;
- 6) õpib õigesti valima keelendeid, luues mitmesuguse eesmärgiseadega suulisi või kirjalikke tekste, sh õpingutele ja tööle kandideerimiseks vajalikke dokumente;
- 7) täiustab oskust oma seisukohta õigesti ja veenvalt väljendada;
- 8) õpib kirjutama mitmes žanris arutlevaid tekste ning tarbetekste;
- 9) kujundab adekvaatse ja stabiilse enesehinnangu;
- 10) oskab saadud teadmisi rakendada elus ning oma tulevases kutsetöös;
- 11) kujuneb vaimselt arenenud ja sotsiaalselt aktiivseks isiksuseks, kes on valmis end täiendama;
- 12) teab ainevaldkonnaga seotud elukutseid ja ameteid ning mõistab nende väärtust ühiskonnas.

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- 1) mõistab keele rolli ning funktsiooni ühiskonnas, teadvustab keele ja kultuuri vastastikust seost;
- 2) tunneb vene keele eripära võrreldes teiste keeltega;
- 3) suhtub lugupidavalt teiste rahvaste keeltesse ja kultuuridesse, sh eesti keelesse, lõimudes Eesti mitmekultuurilisse ühiskonda;
- 4) teadvustab keeleliste ja mittekeeleliste suhtlusvahendite vastastikust seost;
- 5) analüüsib keele arengutendentse ning keele tänapäevaseisundit;
- 6) tunneb suulise ja kirjaliku keele norme.

Õppesisu

Suhtlemine keele abil inimese evolutsiooni käigus. Keele ja mõtlemise seos. Keel ja ühiskond, keel ja isiksus. Inimeste suhtlemine ning loomade suhtlemine. Keel ja mitteverbaalsed suhtlusvahendid. Rahvuskultuuri mitteverbaalsete suhtlusvahendite eripära.

Keele funktsioonid. Keel kui infoedastusvahend. Keel kui suhtlusvahend. Keel kui mõtlemisvahend. Keel kui emotsioonide väljendaja. Keel kui kuuluvuse väljendaja (etniline, sotsiaalne, paikkondlik, sooline).

Keel kui märgisüsteem. Semiootika. Kuulsad semiootikud (Juri Lotman, Umberto Eco jt). Loomulikud ja tehiskeeled. Esperanto. Tänapäeva tehiskeeled.

Keel ja kõne. Suuline ja kirjalik kõne. Kirja tekkimine ja areng. Tähestik. Slaavi kiri. Kirill ja Mefodi kui slaavi tähestiku loojad.

Keelkonnad ja keelerühmad. Indoeuroopa keelkond. Romaani, germaani ja slaavi keelerühm. Vene keel võrdluses slaavi keeltega. Uurali keeled. Soome-ugri keelerühm. Eesti keel kui soome-ugri keelerühma keel. Elav ja surnud keel.

Vene keel Eestis: kõnelejad, territoriaalne levik (linna- ja maaelanikkond, Kirde-Eesti, Peipsi- äärne ja teised regioonid). Vene keel Eesti venekeelses meedias.

Tänapäeva vene keele arenemistendentsid. Keel kui vaimsete väärtuste väljendaja ning kandja. Rahvuskeel. Euroopa Liidu ja ÜRO töökeeled. Keelte ja kultuuride vastastikused mõjutused. Laensõnad keeles.

Kirjakeel. Släng, žargon (sotsiaalne, professionaalne, ealine jt). Argikeel. Dialektid. Keelekasutuse ealised ja soolised erinevused. Allkultuuride keel.

Hindamine

Tase 5	Tase 4	Tase3	Tase2
Hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid.	Hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele.	Hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb puudusi ja vigu.	Hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi.

Läbivad teemad

Lõimimise võimalused muude õppeainetega

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja õppeainetega

Vene keel on ühtaegu nii õppe korraldamise keel kui ka keskne õppeaine. Hea keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ning toimetulekuks isiklikus ja avalikus elus. Samaaegu arendavad kõik õppeained keelekasutuse põhipädevusi: sõnavara mõistmist ja kasutamise oskust, teksti mõistmist ning tekstiloomet, pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda. Seega kujuneb õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus välja mitte üksnes eesti/vene keele, vaid kõigi õppeainete õppimise tulemusel. Kuigi keeleoskust arendatakse järjekindlalt ja teadlikult keele- ja kirjandustundides, on vaja pidevat koostööd teiste ainete õpetajatega.

Võõrkeeled. Maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine võib äratada huvi võõrkeelte õppimise vastu; õpitavas võõrkeeles kirjutatud teoste lugemine ja arutamine võib teadlikul suunamisel äratada huvi õpitava keele maa, selle kultuuri ja kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.

Matemaatika. Õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab vene kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse arendamist.

Loodusained. Loodustekstid eesti/vene keele õppekirjanduses ja ilukirjanduses aitavad kaasa looduse tundmaõppimisele ning väärtustamisele. Loodusluule lugemine ja esitamine, sellega seotud esteetilis- emotsionaalsed elamused, samuti kirjandusteose lood **uskirjelduse** kui kunstilise kujundi analüüs, selle tähenduse mõistmine teose kontekstis ergastab tähelepanu looduse ilule ning väärtustab loodust kui esteetiliste elamuste allikat. Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainetes kinnistatakse kohanimedele ning loodusnähtuste ja -objektide nimetuste õigekirja.

Sotsiaalsed. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste ja arengu mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandusõpetus suunab õpilasi seostama erinevate ajastute teoste probleeme tänapäeva elu ja inimestega. Keeletundides kinnistatakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute ning ajaloosündmuste nimetuste õigekirja norme. Erinevate tekstidega töötades ning arutluste ja väitluste kaudu arendatakse arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskust.

Kunstiained. Kirjandusteoste illustratsioonide analüüs toetab kujutava kunsti spetsiifika ja väljendusvahendite mõistmist. Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning eri muusikavoolude eripärast ja **seostestajastu** kunstisuundumustega. Keeleõppes õpitakse nägema reklaami visuaalseid ja auditivseid komponente.

Kehaline kasvatus. Loovtegevuste kaudu kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut, väitlustes propageeritakse tervislikke eluviise ning dramatiseeringutes ja rollimängudes

kogetakse erinevaid olukordi. Sportlaste elulugude kaudu puututakse kokku üldinimlike kõlbeliste väärtuste, sotsiaalsete hoiakute ja tõekspidamistega.

Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Ainevaldkonna õppeainete eesmärgiseadet, õpitulemusi ning õppesisu kavandades peetakse õppekava läbivaid teemasid silmas olenevalt õppeaine spetsiifikast ja seostest ühe või teise läbiva teemaga.

Elukestev õpe ja karjääri plaanimine. Erinevate õppetegevuste kaudu suunatakse õpilasi väärtustama elukestvat õpet kui elustiili ning mõtestama karjääri planeerimist kui jätkuvat otsuste tegemise protsessi.

Õppetegevus võimaldab vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt ettevõtte külastusi, õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud ameteid, erialasid ja edasiõppimisvõimalusi. Õppetegevus võimaldab õpilasel süvendada teadmisi hariduse ja töömaailma vahelistest seostest. Arendatakse iseseisva õppimise oskust ja vastutusvõimet ning oskust iseseisvalt leida ja analüüsida oma arengu vajadustest tulenevat infot edasiõppimise võimaluste kohta ja koostada karjääriplaan.

Erinevad õppetegevused, sh õpilaste iseseisvad tööd, võimaldavad õpilasel seostada huvisid ja võimeid ainealaste teadmiste ja oskustega ning mõista, et hovid ja harrastused hoiavad elu ja karjääri tasakaalus. Rollimängude ja erinevate tekstide käsitlemise, arutelude ning loovtööde kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, suutlikkust oma arvamust kujundada ja väljendada ning probleeme lahendada. Õpe võimaldab õpilasel kujundada eneseanalüüsiks vajalikku sõnavara, et analüüsida oma huve ja võimeid, nii ainealaseid kui ka üldoskusi ja teadmisi, sh oskust koostada õpingutele ja tulevikus tööle kandideerimiseks vajalikke dokumente.

Keskkond ja jätkusuutlik areng ning tervis ja ohutus. Ainevaldkonna õppeainete kaudu taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, keskkonnateadlikuks, vastutustundlikuks ning tervist ja turvalisust väärtustavaks inimeseks.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Eri liiki tekstide käsitlemise kaudu hakkavad õpilased märkama ühiskonnas probleeme ja otsima neile lahendusi.

Väärtused ja kõlblus ning kultuuriline identiteet. Ilukirjandust ning kultuuriteemalisi tekste lugedes ja analüüsides, nende üle arutledes ning nende põhjal kirjutades kujundatakse õpilaste kõlbelisi omadusi, väärtusnorme ja hoiakuid. Oma keele ja kirjanduse väärtustamise kaudu õpitakse lugu pidama endast ning rahvast, teiste rahvaste tekstide toel kujundatakse arusaam kultuuride erinevustest, ent ka tõdemus inimkonna kultuurilisest ühisosast.

Teabekeskond. Oskusi kasutada teabekeskonna vahendeid kujundatakse praktilises tegevuses, mis hõlmab eri allikatest (sh internetist) teabe hankimist, selle kriitilist hindamist ning kasutamist nii õppeteemakohaste teadmiste suurendamiseks kui ka tekstiloomes.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Õpiülesannete lahendamiseks kasutatakse infoühiskonna võimalusi, õpilasi suunatakse otsima alternatiivseid lahendusi.

Kasutatav õppekirjandus ja õppevahendid

С.Евстратова. А.Мина. Язык, общество, культура. Таллинн: Кооlibri, 2012.